

Ms-taudin oireiden hoitoa lääkekannabiksella tutkitaan

Ms-taudin oireiden hoitoa lääkekannabiksella tutkitaan. Huffington Post-lehden Carolyn Gregoire haastatteli lääkekannabiksesta tutkimusta tekevän Integrative Neurophysiology Laboratoryn tutkijanryhmän johtajaa, Coloradon valtion yliopistossa neuropsykologina työskentelevää tri Thorsten Rudroffia.

Yhdysvalloissa lääkekannabis on osoittautunut yllättävänkin toimivaksi vaihtoehdoksi ms-taudin yleisten oireiden hoidossa. Tutkijat haluavat nyt tietää mihin lääkekannabiksen teho perustuu, raportoi Carolyn Gregoire Huffington Post-lehdelle.

Ms-tauti ja lääkehoidot

Ms-tauti on keskushermostossa vaikuttava autoimmuunitauti, jossa elimistön oma immuunijärjestelmä tuhoaa tuntemattomasta syystä hermosäikeitä suojaavia myeliinikalvoja. Yli 400 000 amerikkalaiselle ms-tautia sairastavalle (ja 7000-9000 suomalaiselle ms-potilaalle) tarjolla olevat hoitomuodot ovat valitettavan vähäisiä.

Ms-tautiin ei toistaiseksi tunneta parantavaa lääkitystä. Yleensä ms-taudin oireita ja pahenemisvaiheita lääkitään immunosuppressiivisilla lääkkeillä kuten kortikosteroideilla. Lääkkeet eivät kuitenkaan tehoa kaikkiin oireisiin, kuten lihasheikkouteen, kihelmöintiin, puutumiseen, väsymiseen, tasapaino- ja koordinaatiovaikeuksiin, kognitiivisiin oireisiin ja näköhäiriöihin. Aaltoilevasti etenevän tautimuodon lääkkeistä hyötyy noin kolmannes sairastuneista. Ensisijaisesti etenevään tautimuotoon ei tunneta oireiden etenemistä hidastavaa lääkitystä. Molemmissa tautimuodoissa tauti johtaa suurella todennäköisyydellä invalidisoitumiseen.

Ms-taudin hoitoon käytetyillä immunosuppressiivisillä

lääkkeillä voi olla vaikeita sivuvaikutuksia, kuten lisääntynyt infektioriski, lihominen, mielialan heilahtelut ja kohonnut verenpaine.

Immunosuppressiivinen lääke tai hylkimisenestolääke on lääke, joka hillitsee immuunijärjestelmän toimintaa. Tällaisia ovat muun muassa kortikosteroidit, kalsineuraasin estäjät kuten siklosporiini ja takrolimuusi sekä antiproliferatiiviset lääkkeet. Lisäksi immuunijärjestelmää hillitsevät esimerkiksi biologiset reumalääkkeet (muun muassa TNF-alfan estäjät). Ms-taudin hoitoon käytettäviä lääkkeitä ovat mm. Fampyra, Tecfidera, Extavia, Lemtrada, Aubagio, Tysabri, Rebif, Gilenya, Copaxone, Betaferon ja Avonex.

USA:ssa yhä useammat ms-tautia sairastavat käyttävät taudin oireiden helpottamiseen lääkekannabista. (Suomessa lääkekannabiksen käyttö ms-taudin oireiden lievittäjänä on yhä melko harvinaista.)

Lääkekannabiksella oireita lievittävät ms-tautia sairastavat kokevat, että lääke helpottaa useita taudin tavallisia oireita, kertoo Coloradon valtionyliopiston neuropsykologi Thorsten Rudroff.

Tri Rudroff johtaa Integrative Neurophysiology Laboratoryn tutkijanryhmää, joka tutkii lääkekannabista ms-taudin oireiden hoidossa.

Lääkekannabiksen kliinisten kokeiden tekemistä vaikeuttaa Yhdysvalloissa se, että kannabis luokitellaan samaan huumausaineiden ryhmään, kuin kokaiini, heroiini, LSD ja amfetamiini. Ongelmana on erityisesti se, että vaikka eräät osavaltiot sallivat kannabiksen lääkinnällisen käytön, liittovaltio pitää sitä yhä laittomana huumausaineena.

Yhdysvalloissa lääkekannabis on laillinen lääke 28 osavaltiossa ja joissakin osavaltioissa, kuten Coloradossa, myös kannabiksen viihdekäyttö on sallittua. Kannabiksen

tieteellistä tutkimusta säädellään ankarasti jopa osavaltioissa, joissa lääkekannabiksen myynti ja käyttö sallitaan.

12. päivä tammikuuta julkaistu National Academies of Sciences-raportti käsitti dataa yli 10 000 tutkimuksesta. Raportti osoitti, että tutkijat, jotka halusivat tutkia kannabista joutuivat hakemaan tutkimukselleen lupaa liittovaltiolta, osavaltiolta ja paikallisilta toimijoilta. Jos lupa myönnettiin, kokeissa sallittiin näytekannabista vain yhdestä laboratorion.

Näiden rajoitusten vuoksi myös Rudroffin tutkijaryhmä (Integrative Neurophysiology Laboratory) joutui keskittymään kliinisten tutkimusten sijasta seuranta- ja kyselytutkimuksiin.

Äskettäin tutkijat analysoivat 139 lääkekannabista käyttävän ms-tautia sairastavan seurantatutkimuksen. Seurannan data osoitti, että seurantaryhmässä suurimmalla osalla neurologiset oireet helpottivat lääkekannabiksen käytön aikana ja he pystyivät myös vähentämään muiden oireita helpottavien lääkkeiden käyttöä.

Tri Rudroffin mukaan lääkekannabista käyttävät kokevat mm. vähemmän kipuja ja spastisuutta kuin muut ms-potilaat.

Myös fyysisissä testeissä lääkekannabista käyttävät pärjäsivät paremmin kuin muita lääkkeitä käyttävät ms-potilaat. Kokeissa he olivat vahvempia, eivät väsyneet yhtä nopeasti ja heidän tasapainonsa oli parempi. Tri Rudroff sanoo, että nämä ovat vasta alustavia havaintoja, ja että asiaa on tutkittava enemmän ja suuremmilla seuranta- ja koeryhmillä, jotta voidaan varmasti sanoa johtuiko neurologisten oireiden helpottuminen lääkekannabiksesta.

Mikä lääkekannabiksessa helpottaa ms-taudin oireita?

Tri Rudroffin mukaan lääkekannabiksen vaikutusmekanismien

tutkimus on vielä alkutekijöissä. Tällä hetkellä tutkimusta jatketaan aivojen kuvantamisella PET/CT-skannerilla, jolla nähdään mitkä aivojen osat aktivoituvat ja passivoituvat lääkekannabiksen käytön aikana. Tri Rudroffin mukaan kannabiksen sisältämällä kannabinoidit, erityisesti kannabidioli (CBD) voi selittää lääkinnällisiä vaikutuksia.

Kannabidiolin on kokeissa osoitettu vähentävän tulehduksia ja immuunivastetta. Laboratoriotesteissä on myös havaittu, että kannabidiolijohdannaiset hillitsevät syöpäsolujen jakautumista.

Kannabinoideja tunnetaan 85. Sen lisäksi lääkinnällistä kiinnostusta herättävät kannabiksen sisältämät noin 200 terpeeniä.

Suomessa käytössä on viisi lääkekannabisvalmistetta, joista Sativex lienee käytetyin. Näyttää lääkekannabiksen toimivuudesta on ainakin ms-taudin aiheuttaman spastisuuden hoidossa. Lue tästä >>

Kannabiksen tärkeimmät vaikuttavat aineet ovat THC ja CBD. Tri Rudroffin mukaan CBD on kannabiksen lääkevaikutuksen kannalta oleellinen tekijä. THC on kannabiksen päihdyttävä aineosa, mutta lääkekannabiksessa sen määrä on hyvin vähäinen. Eri lajeissa kannabidiolia esiintyy erilaisia määriä ja vaikuttaa siltä, että mitä enemmän CBD:tä, sitä parempi.

Ms-taudissa immuunijärjestelmä käy ylikierroksilla. CBD sitoutuu elimistössä tiettyihin reseptoreihin ja vaikuttaa siihen kuinka reseptorit vastaanottavat viestejä. Näin se voi hillitä immuunijärjestelmän toimintaa ja vähentää tai hidastaa taudin oireita.